

Stappenplan afwezigheden voor CLB's

Alternatieve titel?: **REGIONAAL AFSPRAKENKADER SCHOOLVERZUIM**

1. Kader

1.1 Vlaamse krachtlijnen inzake aanpak van de spijbelproblematiek 18/12/2015

In heel Vlaanderen is de vernieuwde integrale jeugdhulp een feit sinds 1 maart 2014.

Wat betreft de spijbelproblematiek zijn daarom actuele krachtlijnen uitgewerkt door parketcriminologen Jeugd en Gezin - in samenspraak met de parketten-generaal Gent, Brussel en Antwerpen -, de Vaste Commissie van de Lokale Politie, het Departement Onderwijs en Vorming en het agentschap Jongerenwelzijn.

Deze krachtlijnen zetten de bakens uit voor het opstellen/wijzigen van lokale spijbelactieplannen en schetsen een kader waarbinnen de regionale actoren, in overleg met de relevante actoren ter plaatse en afgestemd op de lokale situatie, concrete afspraken kunnen maken.

Ze verduidelijken concreet de stappen die elke actor (school, CLB, gemandateerde voorziening, politie en rechtbank) in de aanpak van schoolverzuim kan zetten en welke bevoegdheden en grenzen elke actor heeft. De bedoeling is dat iedere regio een vertaling maakt van deze krachtlijnen voor zijn regio. Hierbij worden alle bovenvermelde actoren betrokken. De parketcriminologen Jeugd en Gezin zijn het aanspreekpunt.

1.2 Decretale opdrachten voor CLB zoals ze op dit moment gedefinieerd zijn in het BVR van 3 juli 2009

De opdracht van het CLB binnen de aanpak van de spijbelproblematiek, situeert zich binnen de leerplichtbegeleiding van het CLB en is concreet beschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding. Deze leerplichtbegeleiding behoort tot de verplichte opdrachten van het CLB en situeert zich concreet op 2 niveaus. We geven hierna beknopt de inhoud van de opdrachten mee, met een verwijzing naar de wetgeving. **De concretisering van deze opdracht wordt uitgewerkt in punt 2. (zie verder)**

1.2.1 Preventieve opdracht van het CLB

Wetgeving: Artikel 16 tot 26 BVR Operationele doelstellingen.

a) Ondersteunen schoolbeleid

Het BVR Operationele doelstellingen stelt dat samenwerking tussen de actoren de school, het schoolpersoneel, de ouders, de leerlingen, de pedagogische begeleidingsdienst en het CLB, moet leiden tot:

- de versterking van de deskundigheid van leerkrachten bij het opvangen van leerlingen en inzake signaaldetectie;
 - de uitbouw van een adequate vorm van leerlingenbegeleiding of zorgbeleid op school.
- Concreet toegepast op de spijbelproblematiek kan een CLB een school bijvoorbeeld ondersteunen bij het uitbouwen van een preventief spijbelbeleid; bij de analyse van gegevens

rond afwezigheden, bij het opstellen van het schoolreglement, bij het informeren van ouders en leerkrachten (bijvoorbeeld op de klassenraad of bij het creëren van een positief schoolklimaat)...

b) Aanwezigheid op overleg op school

Het BVR Operationele Doelstellingen stelt daarnaast dat het CLB ten minste participeert in het systematisch en gestructureerd overleg georganiseerd door de school, gebaseerd op de door de school geregistreerde gegevens over de aanwezigheid en afwezigheid van individuele leerlingen.

Concreet toegepast voor de spijbelproblematiek is dit het MDO of de Cel leerlingbegeleiding, waar de school melding zal maken van leerlingen die niet regelmatig school lopen of problematisch afwezig zijn. De school en het CLB maken tijdens dit overleg afspraken over de opvolging van deze leerlingen

1.2.2. Curatieve opdracht van het CLB

Wetgeving: Artikel 14 en 15, BVR Operationele doelstellingen⁴

a) Verplichte leerplichtbegeleiding

Het BVR Operationele doelstellingen schrijft voor dat het centrum, samen met de school, na melding door en overleg met de school, verplicht een traject opstelt voor:

- elke leerling die door de frequentie en de aard van zijn afwezigheden zijn schoolloopbaan in het gedrang brengt, ongeacht de gehanteerde wettigheden. Het traject heeft als doel te voorkomen dat de afwezigheden resulteren in een schoolse achterstand voor de betrokken leerling.

- elke minderjarige leerling die meer dan **vijf** halve lesdagen per schooljaar afwezig is, voor zover de school die afwezigheden als problematisch of ongewettigd registreert.

Het traject, heeft als doel te voorkomen dat de minderjarige leerling niet meer voldoet aan de reglementering inzake de leerplicht.

- elke leerling die afwezig is wegens schorsing of wegens tijdelijke uitsluiting als tuchtmaatregel.
- elke leerling die afwezig is wegens definitieve uitsluiting als tuchtmaatregel. Het traject heeft onder meer als doel de leerling en zijn ouders bij te staan bij het noodgedwongen zoeken naar een andere instelling of onderwijsvorm.

b) De draaischijffunctie

Het BVR Operationele doelstellingen beschrijft ook dat, als de achterliggende problemen de begeleiding van school en CLB overstijgen, het CLB zijn draaischijffunctie dient op te nemen. Dit betekent dat het CLB samenwerkt met andere diensten uit de welzijns- en gezondheidssector. Toegepast op afwezigheden zijn dit o.a. time-outprojecten, doorverwijzing naar rechtstreekse en niet-rechtstreekse hulpverlening, aanmelden bij gemandateerde voorziening indien het een verontrustende situatie betreft met vermoeden van maatschappelijke noodzaak, ...).

c) Melding zorgwekkend dossier aan AgODi

In het BVR Operationele doelstellingen voorziet dat als de leerling dreigt niet te voldoen aan de wet betreffende de leerplicht, en als hij of zijn ouders herhaaldelijk niet ingaan op het hulpaanbod dat door het centrum samen met en op initiatief van de school werd gestart, het centrum dit in overleg met de school kan melden aan de bevoegde ambtenaar van het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Zowel de school als het CLB kunnen een dergelijke melding doen. Men spreekt hier van een 'zorgwekkend dossier'. Het agentschap kan een brief schrijven

aan de ouders of telefonisch contact opnemen. Dit gebeurt voor leerlingen tot 17 jaar. Agodi onderneemt verder geen concrete acties. Het agentschap begeleidt zelf niet, maar fungeert meer als meldpunt. Indien er veel meldingen zijn, geldt dit als signaalfunctie naar de overheid en het beleid toe. De acties van het agentschap kunnen bij de ouders en leerling een afschrikkend effect hebben en kunnen om die reden een meerwaarde zijn binnen de opvolging van de spijbelproblematiek.

In het kader van de Vlaamse krachtlijnen spijbelproblematiek wordt deze melding aan Agodi minder en minder relevant.

d) Kleuters ¹

Aanvullend op de inspanningen van de school start het centrum een traject op voor leerlingen van het kleuteronderwijs van wie de ontwikkeling en het leerproces ernstig bedreigd worden door hun beperkte aanwezigheid.

Een goede opvolging van en reactie op afwezigheden van kleuters blijft in eerste instantie een opdracht voor de school zelf, die hiervoor echter moet kunnen rekenen op steun van de Centra voor Leerlingenbegeleiding.

Het CLB werkt niet enkel mee aan de sensibilisering van ouders, maar neemt ook de opvolging en begeleiding op van kleuters die onregelmatig naar school komen.

Het CLB kan samen met de school zoeken naar een goede manier van afwezigheidsregistratie, signaaldetectie en opvolging. Op basis hiervan kan men komen tot goede afspraken over de opvolging en begeleiding van kinderen van wie het onregelmatig schoolbezoek een verdere succesvolle schoolloopbaan bedreigt.

(zie ook: Actieplan kleuterparticipatie en de rol van de kleutercoördinator)

1.3 Samen tegen schooluitval

- Op 26 juni 2015 keurde de Vlaamse Regering de *conceptnota Samen tegen schooluitval* goed. Met deze conceptnota wil de Vlaamse Regering dat zoveel mogelijk jongeren met een kwalificatie de schoolbanken verlaten. Daartoe is het belangrijk om spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en om het leerrecht van elke jongere te garanderen. Conform het Europees beleidskader werden acties op vier niveaus uitgewerkt: monitoring & coördinatie, preventie, interventie en compensatie.
- Een van de acties - actie 10 - binnen het luik coördinatie is het *uitwerken van lokale netwerken leerrecht*. **Om verwarring met de bestaande netwerken leerrecht te voorkomen, werd er voor geopteerd om deze de benaming “Netwerk Samen tegen Schooluitval” te geven.** Het netwerk is verantwoordelijk voor de opmaak, uitrol en evaluatie van het beleid inzake spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten, jongeren@risk en NEET-jongeren. En dit zowel voor leerplichtige als niet meer leerplichtige jongeren. Het netwerk brengt alle lokale actoren samen om een lokaal beleid uit te werken. Het gaat over actoren die vandaag hierin een verantwoordelijkheid hebben zoals scholen, CLB's, CAW's, Jongerenwelzijn, CGG's, VDAB/Actiris, pedagogische begeleidingsdiensten,....
Vanaf 1 september 2016 financiert de minister van Onderwijs per provincie en BHG hiervoor één voltijdse medewerker, verbonden aan de CLB's (netoverstijgend).

¹ Zie ook omzendbrief “Maatregelen ter stimulering van de participatie van kleuters aan het onderwijs”, BaO/2007/04, datum laatste wijziging 08/05/2012

- De conceptnota voorziet ook dat een *flexibel systeem van onderwijs-welzijnstrajecten* op regionaal niveau wordt vormgegeven in een afgestemd hulpprogramma (met aandacht voor casusoverleg, afgestemde dispatching en regie en een gedifferentieerd aanbod). (zie actie 44 en 45). Vanaf 1 september 2016 wordt dit gerealiseerd door de structureel gefinancierde Naadloze Flexibele Trajecten (NAFT). Deze zijn onder gefinancierd. Daarnaast is er projectmatig gefinancierd aanbod (Netwerken Leerrecht, Reisburo-Roulot... - zie www.meldpuntsi.be)
- De CLB's hun functie als regisseur van een aanbod op maat van de betrokken jongere wordt door deze flexibilisering en meer op maat gerichte trajecten extra belangrijk. Daarom dienen ze regionaal, over de centra heen en samen met actoren binnen de jeugdhulp, een casusoverleg binnen het hulpprogramma leerrecht te organiseren. De netwerken leerrecht dienen de CLB's hierin te ondersteunen. Dit model van samenwerking binnen de CLB-context wordt op dit moment gedeeltelijk gerealiseerd door het Netwerk Leerrecht Vlaams-Brabant Oost, **Netwerk Asse-Halle-Vilvoorde en Netwerk Brussel**.

2. Concretisering in de samenwerking school en CLB

2.1 De school voert een preventief beleid en detecteert alle afwezigheden

- De school voert gesteund door het CLB een preventief beleid rond afwezigheden en maakt dit bekend aan leerlingen en ouders.
- De school voert een correcte registratie uit, is alert voor alle afwezigheden en communiceert hierover best systematisch met de ouders, bijvoorbeeld via het rapport, **agenda, smartschool,...**
- Aan de problematisch geachte afwezigheden wordt code B toegekend en de leerling/ouders worden gecontacteerd.
- Bij twijfelachtige medische attesten zal de school een B-code toekennen en geldt de werkwijze als bij B-codes.

2.2 Bespreking met het CLB op het gestructureerd overleg²

School en CLB houden systematisch gestructureerd overleg rond "afwezigheden". De school agendeert verplicht:

- Elke leerling met problematische afwezigheden ten laatste bij **5 B-codes, eerder waar haalbaar**.
- **De school geeft zelf aan in welke mate de problematische afwezigheden het gevolg zijn van een onderliggende problematische situatie die al dan niet dient opgevolgd te worden in samenwerking met het CLB.**
- **School en CLB bepalen samen de noodzaak voor het opstarten van een begeleidingstraject.**
- **De school wordt hierbij niet ontslaan van haar opdracht om problematische afwezigheden van leerlingen op te volgen.**
- **De school maakt dan ook een dossier op; dit kan onderdeel zijn/worden van het leerlingendossier.**

² Zie Omzendbrief SO/2005/04 "Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs", datum laatste wijziging 27/10/2016.

- Elke leerling met gewettigde of ongewettigde afwezigheden waarbij de schoolloopbaan in het gedrang dreigt te komen;
- Elke leerling die afwezig is wegens schorsing, tijdelijke of definitieve uitsluiting;
- Elke kleuter van wie de ontwikkeling en het leerproces ernstig bedreigd worden door beperkte aanwezigheid.

2.3 Verplicht hulp verlenen

- School en CLB bieden op subsidiaire wijze verplichte hulp aan, voor kleuters is de hulp niet verplicht maar aanklappend.
- In de Vlaamse krachtlijnen spijbelproblematiek is voorzien dat CLB een vraagverheldering doet in een gesprek met de leerling (of ouders). Naargelang de ernst van de situatie wordt hulp geboden door school of door CLB of wordt samengewerkt met externe diensten. We waken erover dat bij een ernstige problematiek CLB uitdrukkelijk een gesprek aan leerling (of ouders) aanbiedt.
- Het CLB fungeert bij verwijzing als draaischijf tussen school en externe diensten.
- Het verloop van de begeleiding wordt opgevolgd op het gestructureerd overleg.

3. Specifieke actiethema's

3.1 Versterken van verbindend schoolklimaat op school

- 3.1.1 Scholen ondersteunen in het ontwikkelen van een positief relatiebeleid en verbindend schoolklimaat
- 3.1.2 Samenwerking met LOP's
- stimuleren van acties voor het verbeteren van positief schoolklimaat en preventie van definitieve uitsluiting
 - **CLB's maken de brug naar scholen buiten de eigen LOP-regio**

3.2 Beleid ontwikkelen m.b.t. afwezigheden

3.2.1 Twijfelachtige medische attesten³

In volgende drie gevallen is een medisch attest twijfelachtig, nl. :

- het attest geeft zelf de twijfel van de geneesheer aan wanneer deze schrijft "dixit de patiënt";
- het attest is geantedateerd of begin- en einddatum werden ogenschijnlijk vervalst;
- het attest vermeldt een reden die niets met de medische toestand van de leerling te maken heeft zoals de ziekte van één van de ouders, hulp in het huishouden,...

Bij twijfelachtige medische attesten is **bij voorkeur** de CLB-arts contactpersoon naar de voorschrijvende arts om onze bezorgdheid te bespreken **of een andere CLB-medewerker drager**

³ Tekst overgenomen uit omzendbrief SO/2005/04 "Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs", laatste gewijzigd op 27/10/2016.

van het beroepsgeheim. Conform het DRM neemt CLB geen contact zonder de betrokkene te informeren.

3.2.2 Veelvuldige rechtmatige medische attesten

Rechtmatige medische attesten kunnen vooral door hun grote aantal “de schoolloopbaan in het gedrang brengen” en onze bezorgdheid opwekken.

- Als knipperlicht hanteren we het aantal van 20 D-codes (10 dagen)
- Andere signalen:
 - Herhaaldelijke korte afwezigheidsperiodes
 - D-codes in combinatie met B-codes

In deze situaties is het een meerwaarde om onze bezorgdheid te delen met de huisarts of de voorschrijvende arts.

3.2.3 30 B-codes

Indien een leerling twee jaar op rij meer dan 30 B-codes heeft opgebouwd, moet de leerling de schooltoelage van het laatste jaar terugbetalen. **Ouders kunnen hiertegen beroep aantekenen. Indien zij dit doen, verloopt de verdere communicatie met de dienst studietoelagen.** Omdat AgODdi alle afwezigheden in de loop van het schooljaar registreert via Discimus moeten scholen dit niet meer zelf melden.

3.2.4 Samenwerking met welzijnspartners

Medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering (**Foyer in Brussel, met o.a. zijn intercultureel bemiddelaars en Romadienst**) kunnen ingeschakeld worden als brugfiguur. Dit zal vooral nuttig zijn wanneer er nood is aan intensieve hulp om naar school te komen, bijvoorbeeld bij moeizame communicatie met anderstaligen en bij de Roma-gemeenschap.

Over de samenwerking en de informatie die wordt uitgewisseld, wordt vooraf met de betrokkenen overleg gepleegd.

3.2.5 Afwezigheden bij niet-leerplichtige leerlingen (18+)

- Scholen voelen zich machteloos tegenover afwezigheden en vooral bij “twijfelachtige” medische attesten bij niet-leerplichtige leerlingen. Ze zijn niet bevoegd om die als “ongewettigd” te beschouwen, maar ze kunnen die wel als “twijfelachtig” code B toekennen.
- School en CLB zijn verplicht om een traject op te starten voor alle leerlingen die hun schoolloopbaan in het gedrang brengen. Voor niet-leerplichtige leerlingen blijft dit bij een aanbod dat niet juridisch afdwingbaar is. De CLB-arts kan aan de leerling aanbieden om te bemiddelen met de voorschrijvende arts.
- CLB waakt er over om niet in sanctionerende acties van de school betrokken te worden.

3.2.6 Luxeverzuim

⇒ In juni 2013 heeft de minister een aantal maatregelen gelanceerd in zijn strijd tegen het luxeverzuim:

- Sensibilisering van de medische sector
- Het verplicht doktersattest bij afwezigheden in de week voor en na een schoolvakantie werd **afgeschaft** op 1 september 2015. Bij ongewettigde of twijfelachtige afwezigheid moet een B-code worden toegekend **door de school. Vanuit de overheid is er geen regelgeving t.a.v. de CLB's aangaande de opdracht die zij in dit kader zouden moeten opnemen.**

- De mogelijke toekenning van code P blijft behouden en wordt voor basisonderwijs uitgebreid **tot onbeperkt in duur.**

3.2.7 Definitieve uitsluiting

- CLB is verplicht aanwezig op de klassenraad die adviseert over de uitsluiting.
- We ontwikkelen een gezamenlijke leidraad: "Gelijkgerichte aanpak bij definitieve uitsluiting"
- We waken erover dat hierbij uitdrukkelijk een gesprek met CLB wordt aangeboden.

3.2.8 Melding aan politie:

De Vlaamse krachtlijnen moedigen de parketten aan om in overleg met de relevante actoren ter plaatse en afgestemd op de lokale situatie, concrete afspraken te maken.

Na de invoering van IJH stelde men vast dat VOS-dossiers (verontrustende situatie) veel vertraging opliepen door een rondgang tussen CLB, parket en OCJ. Bij ernstige spijbelproblematiek blijft voortaan CLB verantwoordelijk voor de verplichte hulpverlening. Bij vermoeden van verontrusting kan het CLB het OCJ consulteren en/of een M-document overmaken. Indien het OCJ de maatschappelijke noodzaak vaststelt, meldt het OCJ aan parket en dan kan het naar de jeugdrechter gaan. Politie en parket hebben geen verdere rol in dit proces

Er zijn nog slechts 2 situaties waarin het zinvol is om een melding te doen aan het parket: manifeste onwil van de ouders en onbereikbaarheid van het gezin.

⇒ **Manifeste onwil van de ouders (of de "burgerlijk aansprakelijken")**

Manifeste onwil bij ouders is nadrukkelijk te onderscheiden van onmacht of onvermogen bij de ouders

De school kan dit aanmelden bij hun plaatselijke politiezone op voorwaarde dat er reeds overleg en hulp was door CLB. Onwil is voor het parket dan een misdrijf in hoofde van de ouders. De ouders worden verhoord door de politie, politie stelt PV op en maakt het over aan het parket. Deze laatste kan een kantschrift opstellen voor de politie voor verder onderzoek. De ouders kunnen voor de politierechtbank worden gedagvaard. Men toont de onwil aan op basis van de gegevens die door de school werden aangeleverd.

Wat betreft de straf, stelt de wet op de leerplicht het als volgt (artikel 5): 'Deze inbreuken worden gestraft met een geldboete van 1 tot 25 frank voor elke minderjarige waarvoor een inbreuk wordt vastgesteld. Bij herhaling kunnen de geldboeten worden verdubbeld of kan een gevangenisstraf van één dag tot één maand worden uitgesproken. Opdat er herhaling zij, volstaat het dat de vervolgte persoon in de twee vorige jaren reeds tenminste éénmaal werd veroordeeld krachtens een bepaling van deze wet, voor afwezigheden van dezelfde minderjarige.'

Concreet komt dit neer op 200€ (25 frank moet gelezen worden als 25€, vermenigvuldigd met de opdecimen op dat moment, momenteel 8).

In de praktijk leidt deze procedure bijna altijd tot een veroordeling, maar aan het spijbelprobleem wordt zelden verholpen.

Er is dus sprake van 2 parallel lopende trajecten met een verschillende finaliteit:

CLB	⇒	OCJ	⇒	jeugdrechtbank
School	⇒	politie	⇒	parket ⇒ politierechtbank

⇒ **Totale onbereikbaarheid van een gezin**

Wanneer het kind niet meer opdaagt en het gezin onvindbaar is of verdwenen lijkt, is de eerste stap een fiche onbereikbaarheid invullen. Dit gebeurt door de school na overleg met CLB (kan ook door CLB, bijvoorbeeld tijdens een schoolvakantie). Het gaat dan om een vraag tot opsporing, ook in te dienen bij de politiezone van school.

Politie voert een onderzoek uit en geeft nadien feedback aan school/CLB over het al dan niet aantreffen van het gezin.

- Als het gezin wordt gelokaliseerd en er geen verontrusting is **volgens de politie**, worden de ouders aangemaand om contact op te nemen met school/CLB.
Indien er geen contact opgenomen wordt, **kan dit als verontrusting ervaren worden** en vult de school een document manifeste onwil in en maakt het CLB een M-document op.
- In uitzonderlijke noodsituaties vordert het parket onmiddellijk de jeugdrechter bij hoogdringendheid. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de jeugdrechtbank. Er is dan voorlopig geen opdracht voor de hulpverlening.
- In de meeste gevallen leidt dit tot een VOS-PV (proces-verbaal verontrustende situatie). Parket verwijst het gezin dan naar de brede instap: K&G bij jonge kinderen, CLB bij schoolverzuim, maar het vaakst CAW. Wanneer de hulpverleners de situatie toch als verontrustend inschatten maken zij zelf een M-document op basis van hun eigen gegevens. Zij hebben immers geen toegang tot het gerechtelijk dossier.
Het gezin kan door het parket gevraagd worden de contacten die het had met de hulpverlening te bewijzen aan de hand van attesten. Wanneer zij dit niet kunnen aantonen, **kan het jeugdparquet het dossier aanmelden bij het OCJ met het oog op een MANO onderzoek. Het OCJ wordt op haar beurt door het parket gemandateerd en ontvangt een omschrijving van de verontrustende situatie aangevuld met de processen-verbaal.**

⇒ **Bij een melding door derden** (bibliotheek, café-uitbater, ...) of een minderjarige die door politie betrapt wordt op spijbelen, contacteert de politie de school met de vraag om de situatie te kaderen. Naargelang die informatie maakt de politie een pv op of noteert men gewoon in het dossier.

De politie bezorgt 2 documenten aan de scholen: meldingsfiche manifeste onwil en meldingsfiche onbereikbaarheid.

Zoals voorheen vult de school over de CLB-tussenkomen enkel feitelijke gegevens in: welke telefoonnummers werden gebeld, op welke dagen, wanneer is men op huisbezoek geweest, wanneer werden er brieven verstuurd, ...

3.2.9 Registratie en monitoring

- aantal halve dagen afwezigheid verschijnt automatisch in Lars
- CLB-begeleiding bij spijbelen of definitieve uitsluiting (BOS) wordt geregistreerd in Lars
- datawarehousing in Lars laat toe rapporten te maken per school, onderwijsniveau, regio...

3.2.10 Schoolverandering

- **Bij schoolverandering tijdens het schooljaar** moet de uitschrijvende school binnen de week de gegevens inzake problematische afwezigheden van de leerling aan de inschrijvende school overmaken.

- **Bij schoolverandering bij een nieuw schooljaar** moet de inschrijvende school de problematische afwezigheidsgegevens bij de vorige school opvragen.
- **CLB maakt gegevens over problematische afwezigheden altijd onmiddellijk over** aan het volgende CLB-team. Hier tegen is geen verzet mogelijk.

3.2.11 Afspraken bij aanvraag voor een attest “Chronisch ziektebeeld”

1° De CLB-arts neemt contact op met de ouders van de betrokken leerling om:

- De ouders te informeren over de voorwaarden tot het verkrijgen van dit attest (zie verder)
- Toelating te vragen voor contact met de behandelende arts

2° De CLB-arts neemt contact op met de behandelende arts voor informatie en objectivering van de chronische pathologie

3° De behandelende arts schrijft het medisch attest onder volgende voorwaarden:

- Er moet inderdaad sprake zijn van een objectiveerbare, chronische pathologie, die kan leiden tot geregelde afwezigheden op medische grond.
- Het attest is uitsluitend geldig voor deze pathologie en mag niet gebruikt worden om andere afwezigheden te staven.
- Het attest wordt telkens opgemaakt voor één schooljaar
- Het attest bestaat uit 2 luiken:
 - deel 1 is bestemd voor de CLB-arts en vermeldt diagnose en duur
 - deel 2 is bestemd voor de school
- De afwezigheden worden regelmatig overlopen tijdens een overleg school – CLB en indien nodig wordt de schoolarts hiervan op de hoogte gebracht.
- Indien de afwezigheden te frequent zijn of niet in overeenstemming met de ziekte, neemt de CLB-arts terug contact op met de ouders van de leerling. Dit om twee redenen:
 - ✓ Onvoldoende behandeling van de chronische ziekte of bijkomende pathologie tijdig onderkennen. In dit geval zal ook een verwijzing gebeuren naar de behandelende arts.
 - ✓ Misbruik voorkomen
- Na aflevering van het medisch attest “Chronisch ziektebeeld” wordt elke effectieve afwezigheid naar aanleiding van de ziekte verantwoord door de ouders van de betrokken leerling.

3.3 **Gepast omgaan met jongeren@risk**

3.3.1 Toeleiden naar schoolexterne interventies

De CLB's volgen hierbij de provinciale afspraken tussen de CLB's en de aanbieders van schoolexterne interventies.

- school en CLB stellen op de cel leerlingenbegeleiding of het zorgoverleg de noodzaak aan een schoolexterne interventie vast
- CLB verkent welke interventie meest aangewezen lijkt in overleg met de leerling en de ouders (info via het Meldpunt schoolexterne interventies)
- CLB doet een elektronische aanmelding via de website www.meldpuntsi.be

- CLB neemt deel aan de rondetafel voor opstart en opvolging van de schoolexterne interventie, met bijzondere aandacht voor het schoolloopbaanperspectief en de heraansluiting bij regulier onderwijs.

De CLB's staan mee in voor de organisatie van de Meldpunten Schoolexterne interventies in Vlaams-Brabant en Brussel en zijn nauw betrokken bij de organisatie van de Netwerken Leerrecht – Trajecten op Maat.

3.3.2 Melding van verontrusting aan een gemandateerde voorziening

Indien CLB verontrust is over de ontwikkeling of het welbevinden van een leerling omdat de leerplichtbegeleiding van school en CLB, eventueel met inzet van vrijwillige externe hulpverlening niet succesvol is, zal het een M-document indienen bij OCJ of VK.

3.3.3 Samenwerken met vrijwillige hulpverlening

- Afspraken met CAW / JAC
- Afspraken met CGG
- ...

3.3.4 Continuïteit in begeleiding realiseren

3.3.5 Vroegdetectie en vroeginterventie

3.4 Een aanbod doen voor niet-leerplichtige leerlingen die de school (dreigen te) verlaten

3.4.1 Niet-leerplichtige leerlingen die de school plots verlaten zonder diploma

- Scholen en CLB's ondersteunen in het voeren van exitgesprekken.
- Folder "Voorbij de schoolpoort", die hierbij als hand-out gebruikt kan worden, verspreiden.
(Voor deze folder werd door de provincie een sjabloon uitgewerkt, dat werd voorgesteld op een studiedag. Dit sjabloon kan voortaan in heel de provincie gebruikt worden.)
- Opsporing NEET-jongeren.